

Загальні питання

УДК 621.391

Г.В. Певцов, А.В. Просов, А.О. Феклістов

Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків

АНАЛІЗ СУМІСНОСТІ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ТА ЗАХОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Розглядаються результати експертного оцінювання сумісності процесів управління проектами, які використовуються у менеджменті проектів, та заходів організації наукових досліджень згідно керівних документів з наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України.

Ключові слова: менеджмент проектів, процес управління проектом, захід організації наукового дослідження.

Вступ

Постановка проблеми у загальному вигляді.

В умовах реформування Збройних Сил (ЗС) України однією з важливих складових забезпечення воєнної безпеки держави як складової національної безпеки є розвиток воєнної науки, формування науково-технічної і технологічної бази для створення високоєфективних засобів збройної боротьби [1 – 4].

Аналіз керівних документів щодо організації наукової і науково-технічної діяльності у ЗС України показав, що одним із напрямків підвищення ефективності наукових досліджень та створення таких видів воєнно-наукової продукції як звіти про виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДР та ДКР) є використання сучасних технологій менеджменту, до яких відноситься технологія "управління проектами" (Project Management) та розглядання НДР (ДКР) як окремих проектів [5 – 7].

Таким чином, актуальним є проведення експертного оцінювання сумісності процесів управління проектами із заходами організації наукових досліджень на основі діючих нормативних і керівних документів у сфері управління проектами та організації наукових досліджень у ЗС України [3 – 5].

Мета статті – оцінювання сумісності процесів управління проектами та заходів організації наукових досліджень у ЗС України.

Викладення матеріалів досліджень

Основним міжнародним нормативним документом, який визначає поняття, норми, методи та процеси у галузі управління проектами, є "Керівництво з Переліку знань щодо управління проектами", яке розроблено американським інститутом з управління проектами [5]. Даний стандарт визначає проект як тимчасове намагання щодо створення унікального продукту, послуги або результату. Кожний проект характеризується: наявністю цілі, складністю, унікальністю, невизначеністю та тимчасовістю.

Управління проектом полягає у використанні знань, навичок, інструментів та технологій щодо процесів проекту для забезпечення проектних вимог. При цьому процес – це множина взаємопов'язаних дій та активностей, виконання яких дозволяє отримати визначений продукт, послугу або результат. Кожний процес характеризується вхідними та вихідними даними, інструментами та технологіями [5].

Управління проектом включає використання та інтеграцію 42 процесів управління проектом, які логічно об'єднуються в 9 галузей знань ($X = \{x_1, \dots, x_9\}$): управління інтеграцією проекту; управління змістом проекту; управління часовими термінами проекту; управління вартістю проекту; управління якістю проекту; управління людськими ресурсами проекту; управління комунікаціями проекту; управління ризиками проекту та управління забезпеченням проекту.

Наприклад, галузь знань "управління часовими термінами проекту" (x_3) включає 6 процесів управління проектом: визначення складу операцій; визначення взаємозв'язків між операціями; оцінка ресурсів операцій; оцінка тривалості операцій; розробка розкладу проекту; управління розкладом проекту.

На даний час основним нормативним документом у ЗС України, який визначає заходи організації наукових досліджень, є Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності у ЗС України (далі – Положення), яке введено в дію наказом Міністра оборони України від 13.01.2007 № 9 [4].

Відповідно до Положення організація виконання науково-дослідної роботи (НДР) включає комплекс наступних заходів ($Y = \{y_1, \dots, y_9\}$): видача директиви Міністра оборони України та організаційно-методичних вказівок з питань планування наукової і науково-технічної діяльності на наступний рік; формування, розробка та затвердження ТТЗ на виконання НДР; визначення головних виконавців (виконавців); призначення наукових керівників і відповідальних виконавців; здійснення контролю за

виконанням наукових досліджень; визначення механізму приймання та реалізації (впровадження) воєнно-наукової продукції [4].

Відзначимо, що запропонований перелік заходів організації наукових досліджень не є чітко визначеним і може бути удосконалений, наприклад, з урахуванням переліку робіт і заходів (58 найменувань), що виконуються співробітниками науково-організаційних структурних підрозділів [3].

Кожен захід організації наукових досліджень може бути охарактеризований переліком документів щодо НДР (ДКР). Наприклад, під час реалізації заходу "формування, розробка та затвердження ТТЗ на виконання НДР", як правило, розробляється тематична картка на НДР (ДКР); ТТЗ (ТЗ) на НДР (ДКР); робоча програма НДР (ДКР); протокол погодження ціни на воєнно-наукову продукцію.

Для оцінювання сумісності процесів управління проектами та заходів організації наукових досліджень використовувалися експертні оцінки $E(X)$ та $E(Y)$ від 0 до 1, де оцінки "0" ("1") характеризували повну відсутність (наявність) сумісності у відповідних процесів та заходів, а оцінки між ними – часткову сумісність.

Графічне зображення результатів експертного оцінювання сумісності галузей знань процесів управління проектами та заходів організації наукових досліджень, де X – галузь знань процесів управління проектами, $E(X)$ – узагальнена експертна оцінка сумісності із заходами організації наукових досліджень, наведено на рис. 1.

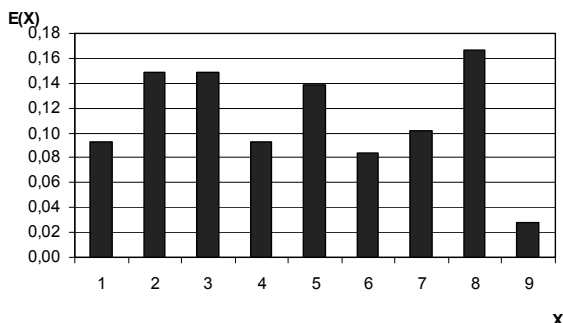

Рис. 1. Графічне зображення результатів оцінки сумісності галузей знань процесів управління проектами та заходів організації наукових досліджень

Аналіз результатів показує, що для всіх галузей знань має місце сумісність із відповідними процесами управління проектом, але для галузі знань "управління забезпеченням проекту" вона є недостатньою. Тобто під час організації наукових досліджень не в повній мірі відображаються аспекти, які пов'язані із такими процесами управління проектом як: планування забезпечення проекту, виконання забезпечення проекту, адміністрування забезпеченням проекту та закриття забезпечення проекту.

Графічне зображення результатів експертного оцінювання сумісності заходів організації наукових досліджень та процесів управління проектами, які розподілені по галузям знань, наведено на рис. 2.

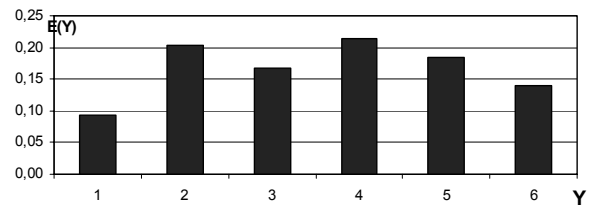

Рис. 2. Графічне зображення оцінки сумісності заходів організації наукових досліджень із процесами управління проектом

Аналіз наведених результатів показує, що для всіх заходів організації наукових досліджень має місце сумісність із відповідними процесами управління проектом і, крім того, існує можливість приведення назв заходів організації наукових досліджень до існуючої у галузі управління проектами термінологічної бази.

Висновки

Проведений аналіз оцінювання сумісності процесів управління проектами із заходами організації наукових досліджень показав можливість розробки переліку та назв заходів організації наукових досліджень з урахуванням термінологічної бази керівних документів у галузі управління проектами. Крім того, можливе удосконалення науково-методичного апарату щодо управління забезпеченням НДР (ДКР), що є предметом подальших наукових досліджень, спрямованих на підвищення ефективності наукової і науково-технічної діяльності в ЗС України.

Список літератури

1. Стратегічне управління військово-технічним співробітництвом в інтересах забезпечення воєнної безпеки України: монографія / В.М. Бегма, О.М. Загорка, В.О. Косевцов, В.М. Шемаєв; під заг. ред. І.С. Руснака. – К.: ІПНБ, НАОУ, 2005. – 228 с.
2. Оленович І.Ф. Методологія дослідження складних систем воєнного призначення / І.Ф. Оленович, А.І. Сбітнев. – К.: НАОУ, 2002. – 400 с.
3. Руснак І.С. Політика і процес замовлення воєнно-наукової продукції, організації та виконання науково-дослідних робіт: методичний посібник / І.С. Руснак. – К.: ВНУ ГШ З України, 2000. – 69 с.
4. Наказ Міністра оборони України від 13.01.2007 № 9 Про затвердження Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України. – К/, 2007. – 69 с.
5. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK-Guide): Fourth Edition. An American National Standard (ANSI/PMI 99-001-2008). – Project Management Institute, Inc. 2008. – 507 p.
6. Hamilton Albert. Management by Projects: achieving success in a changing world / Albert Hamilton. – Thomas Telford, 2001. – 604 p.
7. Meredith Jack R. Project management: a managerial approach / Jack R. Meredith, Samuel J. Mantel, Jr. – 5th ed. – 690 p.

Надійшла до редколегії 1.10.2010

Рецензент: д-р техн. наук, проф. О.М. Сотніков, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

**ОЦЕНКА СОВМЕСТИМОСТИ ПРОЦЕССОВ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ И МЕРОПРИЯТИЙ
ПО ОРГАНИЗАЦИИ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В ВООРУЖЕННЫХ СИЛАХ УКРАИНЫ**

Г.В. Певцов, А.В. Просов, А.А. Феклистов

Рассматриваются результаты экспертного оценивания совместимости процессов управления проектами, которые используются в менеджменте проектов, и мероприятий по организации научных исследований согласно руководящих документов по научной и научно-технической деятельности в Вооруженных Силах Украины.

Ключевые слова: процесс управления проектом, мероприятие организации научного исследования, менеджмент проектов.

**THE ASSESSMENT OF INTEROPERABILITY PROJECT MANAGEMENT PROCESSES AND PROCEDURES OF SCIENTIFIC
RESEARCH MANAGEMENT IN THE UKRAINIAN ARMED FORCES**

G.V. Pevtsov, A.V. Prosov, A.O. Feklistov

The results of assessment of interoperability between project management processes and procedures of scientific research management in the Ukrainian Armed Forces based on official documents in the Ukrainian Armed Forces are considered.

Keywords: project management process, scientific research action, project management.